

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 395/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Roberta Šorla predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 C 34/2019 z 15. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 34/2019 z 15. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Vec napadla ústavnému súdu 20. februára 2020 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 a dodatku č. 2 schváleného 1. októbra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Robert Šorl.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 21 C 463/2015 zo 6. októbra 2015 (ďalej len „rozsudok o rozvode manželstva“) rozhodol tak, že manželstvo sťažovateľa a navrhovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“) rozvádza.

Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd „... *neochránil manželstvo a nepomohol k jeho dobru...*“ a navrhovateľka „... *je zneužívaná advokátom a súdmi pre svoje duševné ochorenie*“. Argumentuje, že celé pojednávanie o rozvode manželstva trvalo 24 minút, pričom považuje postup súdov pri vydaní ďalších rozhodnutí v konaniach, ktorých začatie inicioval, za nezákonný, a to z dôvodu neprihliadnutia na ním tvrdenú duševnú chorobu navrhovateľky. Sťažovateľ poukázal na nemožnosť, aby sám

zákonným spôsobom predložil lekársku správu o duševnej chorobe navrhovateľky, a preto opakovane žiadal o preskúmanie jej duševného stavu.

2.1 Okresný súd v konaní o obmedzenie spôsobilosti navrhovateľky rozhodol uznesením sp. zn. 10 Ps 21/2016 z 12. mája 2017 tak, že v prvom výroku konanie o návrhu sťažovateľa na zrušenie rozsudku o rozvod manželstva zastavil (v tejto časti došlo k späťvzatiu návrhu sťažovateľom, pozn.) a v druhom výroku konanie o návrhu sťažovateľa na obmedzenie spôsobilosti navrhovateľky zastavil. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 CoP 21/2017 z 15. februára 2018 potvrdil druhý výrok uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 CoP 21/2017 z 15. februára 2018. Proti prvému výroku odvolanie podané nebolo.

2.2 V konaní o obnovu konania o rozvode manželstva okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 17/2018 z 27. apríla 2018 rozhodol, že žalobu sťažovateľa na obnovu konania odmieta. Krajský súd uznesením sp. zn. 19 Co 91/2018 z 29. januára 2019 zrušil uznesenie o odmietnutí žaloby o obnovu konania a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konania a nové rozhodnutie. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na formalistické posúdenie podania sťažovateľa a uviedol, že *„Je síce pravdou, že samotný návrh je značne poznačený laickým prvkom a nepresnou procesnou formuláciou, no z jeho obsahu v súhrne s obsahom výsluchu vykonaným pred súdom prvej inštancie bolo možné bezpečne ustáliť, že ním pán [REDAKOVANÉ] sleduje obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojej bývalej manželky. Či úspešne, to je už otázka konania vo veci samej.“*

Následne okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 17/2018 zo 17. mája 2019 konanie o návrhu sťažovateľa na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľky zastavil. Proti tomu uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 73/2019 z 27. augusta 2019 potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 9 C 17/2018 zo 17. mája 2019.

2.3 Sťažovateľ doručil 13. novembra 2019 okresnému súdu podanie označené ako *„Návrh o konanie v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka“*, ktoré bolo okresným súdom (po výzve na doplnenie podania a poučení o možnosti dať sa zastúpiť zástupcom, ako aj o možnosti požiadať o právnu pomoc Centrum právnej pomoci, pozn.) napadnutým uznesením odmietnuté (ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že napadnuté uznesenie

nadobudlo právoplatnosť 20. júla 2020, pozn.). Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 15/2020 z 1. júla 2020 (právoplatné 20. júla 2020, pozn.) potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu.

2.4 Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 C 386/2015 z 27. júna 2019 bolo vypořiadané bezpodielové spoluvlastníctvo sťažovateľa a navrhovateľky.

3. V závere podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza:

„V zmysle čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa domáham svojho práva, ktoré sú uvedené v čl. 41 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, aby Súd SR, t. j. Okresný súd Humenné konal podľa Občianskeho zákonníka, aby sa uplatnila zásada o absolútnej neplatnosti právnych úkonov navrhovateľky.“

II.

Relevantná právna úprava

4. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý okrem iného upravuje podrobnosti o konaní pred ústavným súdom.

6. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

9. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

10. Podľa § 39 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, a podpis.

11. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú

osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

12. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

14. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označenému právu sťažovateľa je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa

z nej dalo vyvodit', ako napadnuté uznesenie malo poškodiť sťažovateľa na jeho označených právach.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je pritom ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

16. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojom podaní neuviedol žiadne právne relevantné skutočnosti svedčiace o porušení nim označených práv, ktoré by mohli byť predmetom rozhodovania ústavného súdu. V podaní absentuje odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označeného práva vo vzťahu k napadnutému uzneseniu, právne relevantný petit (východisko pre rozhodnutie ústavného súdu), resp. návrh, akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha, vymedzený presne, určito a zrozumiteľne takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci.

17. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

18. Ústavný súd dodáva, že podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky

odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) zákona o ústavnom súde ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

19. V danom prípade ústavný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie uvedených nedostatkov (predloženie plnej moci udelenej advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, kvalifikované doplnenie ústavnej sťažnosti, pozn.). Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania z 3. marca 2020 reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 17. marca 2020, v ktorom neodstránil nedostatky ním podanej ústavnej sťažnosti a opäť len opakuje svoju námietku, že *„Vo veci súd nekonal pojednávaním iba výzvou na predloženie lekárskej správy, ktorú som nemohol priložiť zákonným spôsobom.“*, a priložil kópie rozhodnutí v iných konaniach, ktoré inicioval (bod 2.1 a 2.2 tohto rozhodnutia).

20. Z podania sťažovateľa a jeho príloh vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd (bod 2.3 tohto rozhodnutia). Uplatnenie právomoci krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 115/07). Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že aj v prípade, ak by sťažovateľ bol v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom a podal by ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti, stále by tu existoval dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

20.1 Pre úplnosť ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že rozhodnutia v ďalších konaniach (bod 2.1, 2.2 a 2.4 tohto rozhodnutia), ktoré sťažovateľ uviedol alebo kópie ktorých priložil k podanej ústavnej sťažnosti (ústavný súd, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ustálil rozhodnutie, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, tak ako to vyplýva z bodu 1 tohto rozhodnutia, pozn.), nadobudli právoplatnosť takto:

- rozsudok okresného súdu sp. zn. 21 C 463/2015 zo 6. októbra 2015 právoplatný 12. novembra 2015,
- uznesenie okresného súdu sp. zn. 10 Ps 21/2016 z 12. mája 2017 právoplatné v prvom výroku 8. júna 2017 a v druhom výroku 13. marca 2018,
- uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 CoP 21/2017 z 15. februára 2018 právoplatné 13. marca 2018,
- uznesenie okresného súdu sp. zn. 9 C 17/2018 zo 17. mája 2019 právoplatné 9. októbra 2019,
- uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 Co 73/2019 z 27. augusta 2019 právoplatné 9. októbra 2019,
- rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 386/2015 z 27. júna 2019 právoplatný 13. júla 2019.

Ústavná sťažnosť bola podaná 20. februára 2020. V prípade, že by sťažovateľ chcel podať ústavnú sťažnosť aj proti uvedeným rozhodnutiam, bol by tu daný dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

21. Nedostatok právomoci (bod 20) a oneskorene podaná ústavná sťažnosť (bod 20.1) v spojení s nedostatkom zákonom ustanovených náležitosti nielen umocňujú dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti, no súčasne ju robia zrejme bezúspešnou, čo zakladá dôvod na nevyhovenie žiadosti o ustanovenie advokáta (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Inými slovami, ani ustanovenie advokáta by neprivedilo prijatie veci na ďalšie konanie. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, ústavný súd ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu